

HÚSZÉVES A SZEGEDI KÖZÉLETI KÁVÉHÁZ

Civil fórum a város szellemiségeért

Két évtizede működik töretlen népszerűséggel a Szegedi Közéleti Kávéház, ahol művészek, tudósok, politikusok és szakmájukban kiváló szakemberek százai osztották meg gondolataikat az érdeklődő közönséggel. Az irodalmiból közéletivé váló kávéház húsz esztendejéről összeállított könyv bemutatóját éppen a születésnapon, február 6-án tartják.

Közélet és kultúra kezdetől összekapcsolódik a magyar kávéházak történetében: példának talán elég a Pilvaxot említeni. De emlékeztetünk a New York Kávéházra is, amelyben költők és írók, a Japánra, ahol képző- és iparművészek találkoztak; a sor folytatható a Central, a Baross Kávéházakkal, amelyekben gőzölgő fekete mellett, baráti társaságban cseréltek eszmét a gondolkodó emberek.

Így ír a Szegedi Közéleti Kávéház huszadik születésnapjára tervezett könyv (Bába Kiadó, szerkesztő: Szondi Ildikó, Sényei Róbert és Majzik István) előszavában Kanyó Zoltánné, a Tudományos Ismeretterjesztő Társaság (TIT) Csongrád megyei elnöksége nevében. (Köztudomású, hogy a TIT sokat tett az esték megszervezéséért.) Kifejti, hogy közéleti kávéház kezdetől civil fórumként működött, s beépült Szeged irodalmi és művészeti életébe, részévé válva a város művelődéspolitikájának. Nem véletlen, hogy támogatói között az első időkben ott volt a tanács művelődési osztálya, amelyet akkor Juhász Pál vezetett.

Irodalomból a közéletbe

Irodalmiként indult – közéleti lett belőle. *Idősebb Munz Károly* (akkoriban a TIT városi titkára) emlékei szerint 1983 őszén Turai Géza, a Gutenberg utcai Általános Iskola magyar-történelem szakos tanára állt elő az ötlettel. A helyet a Hungarhotels igazgatója, *Balikó Béla* adta, a Royal Szállóban, ahol 1984. február 6-án „Emlékezés Juhász Gyulára” címmel rendezték meg az első estet, amelynek házigazdája *Péter László* irodalomtörténész volt.

Az első rendezvényt azóta 2074 követte. A kávéház időközben többször otthont cserélt: a Royal után megfordult a

JATE-klubban, a Hági étteremben, a Virág cukrászdában. Közéleti kávéházzá 1991 őszén alakult, s hét éve ismét a Royal a beszélgetések állandó otthona.

A programot az első időkben az alapító Turai Géza állította össze, őt az irodalmi korszakban *Zsoldos Sándor* követte. A századik estétől (1987 októberében rendezték) a szerkesztő Szondi Ildikó.

A kávéház időközben igen mozgékonnyá vált: hatvan-nyolc helyszínen tartottak „kihelyezett” estéket. Ráadásul nem csak Szegeden rendeztek beszélgetéseket: vendégeskedtek már Hódmezővásárhelyen és Békéscsabán, de még Pesthidegkúton is, ahol a Klebelsberg-kúriát is megnézték.

Négyezer vendég

Mindezt *Sényei Róbert* nyugalmazott középiskolai tanártól tudjuk: a kávéház „dokumentátora” szorgalmas és kitartó könyvtári kutatómunkával összegyűjtötte és föltárta az esték programjait, így azt is meg tudta mondani, hogy pontosan 4016 nyilvántartott vendég fordult meg a kávéházban.

Az előadók és beszélgetőtársak felsorolására itt természetesen nincs helyünk. A jubileumi könyvben visszaemlékező *Szalay István* (1994–98-ig szegedi polgármester) halandókról beszél, „akiket éppen a kávéház tett halhatatlanná”. Köztük az azóta elhunyt Veress Sándor doktrorról, aki „villogó tekintetével, szarkasztikus humorával, minden hollywoodi sztárnál jobban alakította az ördög ügyvédjét”, *Nagy Péter*ről, aki „okos toleranciával kereste mindenkiben a jót, a jobbító szándékot”, *Szilágyi Árpádról*, akire éppen a kávéházban ragadt a „városvédő polgár” elnevezés, *Wayer Péter*ről, *Czenéné Vass Máriáról*. Sokak mellett

Az *Egy fél évszázad hordaléka* című, 1997. szeptember 24-i Trogmayer-esten készült felvétel. Az ünnepelt és barátai: (ülnek) Varga Mátyásné, Varga Mátyás, Trogmayer Ottó kutyájával, Ficsurral, (állnak) Pataki Ferenc, Kass János, Sándor János, Szalay István, Péter László, Fodor István, Pacsika Emília, Kalmár Márton, Trogmayer Olivér

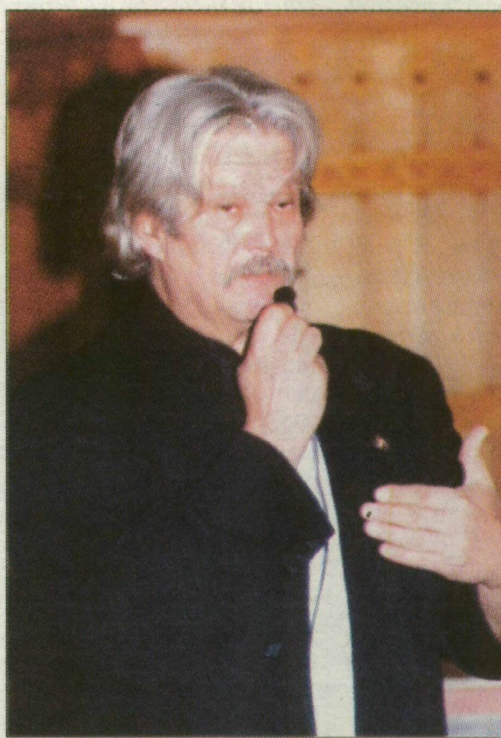
FOTÓK: KÖSZÓ JENŐ ÉS KÁRPÁTI DEZSŐ

említi még *Gyüdi Sándort*, *Székely Sándort*, *Szőkefalvi-Nagy Bélát* (ő sincs már közöttünk).

Napi két „este”

Irodalom és képzőművészet, tudomány és politika, szegedi ügyek, könyvbemutatók és zenés estek színesítették a palettát. A fokozódó érdeklődést mi sem bizonyítja jobban, mint hogy az első idők évi huszonöt-harminc rendezvénye után tavaly már kettőszázhatvankilenc (!) estét tartottak – előfordult, hogy egy napon kettőt is.

S hogy mindezt miből? A programok megrendezését támogatók névsora a havi műsort közlő leporelló hátoldalán olvasható. Csak a kiadványok (plakát, szórólap), a dokumentálás (videofelvételek az estekről, fénymásolás) és a telefon kerül pénzbe. Terebért nem kérnek tőlük, s a résztvevők és szervezők sem honoráriumért vállalják a szereplést: belső indítatásból tartják fontosnak, hogy

Két vendég a kávéházból: Papp Lajos szívbész és Boda Domokos gyermekgyógyász mint műkedvelő muzsikuss

hozzájáruljanak a város szellemi életének fönnyaradásához.

Szép hagyomány, hogy – *Másody Dániel* ékszerész főljajlásának köszönhetően –

ezüst emlékgyűrűt ajándékoznak a kávéház jeles résztvevőinek. Az első gyűrűvel Sényei Róbertet tüntették ki. A Szegedi Közéleti Kávéház húsz évéről szóló könyvet

február 6-án a városháza dísztermében mutatják be. Az eseményre meghívták *Hiller István* kulturális minisztert is.

NYILAS PÉTER

Kihelyezett „kávéház” Hódmezővásárhelyen, csikósrubában Szilágyi Árpád

Kéri László politológus és Szondi Ildikó